

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficult 1. Rejiciuntur modi quidam explicandi Praxim &
Practicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DIVIDITUR rursus utraque in Intuitivam, quæ ita noscit objectum sicuti est, & abstractivam, vi cuius attingitur unum, non attacto alio.

DIVIDITUR item in Totalem & Partialem. Totalis est quæ attingit omnem scibilitatem talis objecti, cum Partialis attingat nonnisi partiale objectum.

DIVIDITUR item scientia. In scientiam Comprehensivam, qua cognoscitur res quantum cognoscibilis est. Et quidditativam, quæ proprium conceptum de Deo v. g. format, coinciditque cum scientia, Intuitiva, per multos.

DIVIDUNTUR scientiæ divisione celebri in scientiam Practicam & Speculativam. Subalternantem & subalternatam. Hæ divisiones pensculatius hîc examinandæ.

DIFFICULTAS II.

De Divisione Scientiæ in Practicam & Speculativam.

In harum scientiarum explicatione divisi sunt Authores. Ut Status quæstionis penetraretur, tenendum est, quod nomine Practici veniat actus vel habitus opus respiciens, objectum verò istius actus vel habitus vocatur Praxis, quod objectum debet esse operatio aliqua. Praxis enim significat actionem. *Sic*

Punctum Difficultatis 1.

Rejiciuntur modi quidam explicandi Praxim & Practicum.

ExPLICANT I. Scotistæ Praxim: quod sit actus alterius potentie ab intellectu naturaliter posteriori intellectione, natus elici conformiter rectæ rationi ad hoc ut sit rectus. Consequenter negant Scotistæ quod operationes intellectus possint esse praxes, licet id affirmet de actibus voluntatis. Eandem doctrinam modificat Maftrius disp. 12. Log. part. 5. art. 5. & docet nullum actum intellectus, imò nec ullum alium esse praxim, si præcedat voluntatis imperium, quantumvis posito imperio possit esse praxis. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT 1. ex Suarez disp. 44. Metaph. sec. 13. Actus intellectus dirigens actus voluntatis, ut recte fiant in suo ordine, est practicus. Ergo & actus intellectus dirigens alium actum intellectus est practicus. Quod ipsum in hoc resolvitur, quia actus intellectus dirigens alium actum intellectus, non comparatur ad illum tanquam ad aliquod speculativum, non enim sistit in sola veritatis speculatione. Ergo comparabitur ad illum, ut actus practicus ad praxim.

NON SATISFACIT 2. Operatio quatenus dirigibilis moraliter, hoc est, quatenus dirigibilis per regulas prudentiæ, potest esse praxis,

prudentia enim est virtus practica, estque virtus intellectus. Ergo & operatio intellectus, quatenus dirigibilis artificialiter, potest esse praxis, potest autem dirigi artificialiter v. g. à Logica.

NON SATISFACIT 3. Actus intellectus, post imperium voluntatis potest esse practicus, sed non quocumque modo post actum voluntatis positi, neque enim omnis sequela actus intellectus post actum voluntatis arguit rationem practici, cum possit voluntas imperare etiam speculationem, sed tunc intellectus induit cum illa sequela rationem practici, quando præscribit certum ordinem & methodum operandi. Hæc autem methodus præscribi potest, ante actum voluntatis. Et certè detur quæcunque forma constitutiva Praxeos & Practici, illa quædrabit actibus intellectus aliquibus, etiam si non sequantur imperium voluntatis.

DICES 1. In oppositum esse auctoritatem.

1. AUCTORITAS est Aristotelis. Tercio de Anima cap. 10. tex. 50. Intellectus extensione fit Practicus.

RESPONDETUR. Tot Capita illo libro non reperiri, sed retinendo auctoritatem hujus dicti quod usurpatur tanquam axioma. Explicari sic posset. Intellectus extensione fit practicus, non quidem extensione ad actum alius à se potentie, sed extensione ejusmodi. Quia scilicet actus ille qui dirigit non est praxis, sed extendi debet ad alium, à se entitative actum, quem dirigit. Deinde tunc res aliqua extendi dicitur, quando limites suos & terminos quos potest, attingit, arctatur enim, si illos non attingat. Limites autem intellectus sunt veritas, seu intelligibilitas objectorum, & quidem proximior, si solum speculetur veritatem, remotior si etiam se ipsum dirigit, si ergo intellectus non coarctetur se ad hoc, ut solum speculetur veritatem, sed procedat usque ad directionem suæ vel alijs operationis, hoc ipso extendet sese.

2. AUCTORITAS S. Thomæ 1. 2. q. 57. art. 1. ad 1. Practicum dicitur sumi ab operatione exteriori, cum tamen actus intellectus nunquam possit esse nisi immanens, adeoque non potest esse quid exterius, adeoque nec potest esse practicus.

RESPONDETUR. Si verba S. Thom. sumantur ut sonant, probabunt etiam actum voluntatis non posse esse praxim, nam neque hîc est quid exterius. Solum ergo S. Doctor intellexit Practicum, debere esse quid externum, hoc est condistinctum ab actu, à quo dirigitur.

DICES 2. Cum Capreolo. Operatio quævis in tantum est praxis, in quantum subest electioni voluntatis ut innuit Aristotel. 6. Metaph. cap. 1. At nihil subest electioni voluntatis, nisi in quantum est moraliter dirigibile. Ergo omnis praxis, debet esse moraliter dirigibilis unde etiam ipse Aristoteles 6. Eth. cap. 3. & 6. Scientiam practicam nonnisi in ordine ad voluntatem explicat.

RESPON-

RESPONDETUR. Praxim ita ex Aristotele & aliis explicari tanquam per aliquid notius, non autem quali in hoc solo stet.

DICES 3. Si actus intellectus potest esse praxis, sequitur quamcunque speculationem, esse praxim.

RESPONDETUR. Negando sequelam, si enim sistatur in sola veritatis attractione, non potest esse talis Actus practicus, si tamen aliquis actus intellectus fiat ex regulatione alijs actus, ille actus poterit esse praxis.

DICES 4. cum Mastro. Cognitio quæ potius vera vel falsa est, non bona vel mala dicitur, non potest esse praxis. Sed omnis operatio intellectus ante imperium voluntatis elicitur, dicitur potius vera vel falsa, & non bona vel mala. Ergo talis Operatio non potest esse praxis. Major probatur. Quod potius verum vel falsum est, & non bonum vel malum, illud potius est speculabile: ad speculationem enim veritas vel falsitas pertinet. Sed nullum speculabile est praxis. Ergo & nullum est praxis, quod potius verum vel falsum dicitur, & non bonum vel malum. Minor principalis probatur. Ad voluntatem spectat bonum vel malum. Ergo ante voluntatis imperium, nihil est bonum vel malum.

RESPONDETUR imprimis negando Majorem. Ad speculationem enim veritas vel falsitas pertinent, in quantum hæc ipsa non ordinantur nec regulantur ab alio actu, secus si regulentur. Minor etiam non concludit, quia rectitudo orta ex regulis ad agendum præscriptis, quæ est aliqua bonitas, spectat etiam ad intellectum, licet bonitas moralis, imputabilis ad laudem vel vituperium, potius spectet ad voluntatem.

DICES 5. cum eodem. Cognitio directa prout cognitio est, spectat ad genus speculationis, intendit enim attingere veritatem objecti. Ergo etiam ut directa, non spectat ad praxim.

RESPONDETUR. Quod attingentia veritatis ut sic, non dicat sistentiam in illa veritate, adeoque speculationem, sed dicit aliquid commune ad speculationem & praxim. Et licet cognitio quæ simpliciter attingit veritatem objecti, ad praxim non spectet, spectat tamen ad praxim notitia, quæ attingit veritatem objecti, præscribendo regulas illam attingendi, & modum versandi circa objectum. Deinde videtur hic committi fallacia accidentis, quia quamvis dicatur non convenire id cognitioni, quæ cognitio est, non sequitur, quod ei non conveniat quæ directa, & tamen arguens ab eo quod non convenit cognitioni, quæ cognitio est, arguit non convenire ei quæ directa.

EXPLICANT 2. Alii praxim per hoc, quod debeat esse opus liberum. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT ex iis quæ immediate sunt allata, contra priorem

CONFIRMATUR ex Arriaga, quia hæc sen-

tentia supponit, quod praxis involvat ut circa illud objectum errare possit voluntas, hoc autem non convincit: nam Angelus non potest errare in motu cælorum, & tamen ille motus, est paxis, habetque de illo Angelus cognitionem practicam, cognitio boni in communi potest esse practica, itemque visio beatifica; & tamen & cognitionem boni in communi, & Visionem beatam, sequitur actus amoris necessarius &c. sed de hoc etiam infra.

DICES. Si ad rationem praxis non requiritur esse liberam. Ergo & Operationes brutorum poterunt esse praxes.

RESPONDETUR. Negando sequelam, quia id quod est proprie praxis, debet esse factum ex directione intellectus, & cum præscriptione regularum agendi, hoc autem non convenit brutis.

Punctum Difficultatis 2.

Rejiciuntur alii modi idem explicandi.

EXPLICANT 3. Thomistæ. Quod praxis importet compositionem cum materia & forma. Speculatio verò resolvit conclusiones in principia. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT 1. Quia nomine hujus compositionis cum materia & forma, vel intelligitur materia & forma physica vel intentionalis, si intelligitur materia & forma physica: Ergo nulla jam dabitur scientia practica, quia nulla componit materiam & formam physicam, sed solum est cognitio compositionis materiae & formæ physicae, quæ ipsa cognitio compositionis, non est compositio. Et si importare compositionem cum materia & forma physica: per te, sit cognoscere hanc compositionem, per te etiam Metaphysica erit practica, quia hanc compositionem, modo suæ scibilitati debito, attingit. Quod si ad rationem praxis sufficit compositio cum materia & forma intentionali, omnes scientiæ erunt practicae, quia omnes habent pro objecto, compositionem cum materia intentionali, hoc est, cum objecto materiali, ordinato ad formale, tanquam ad formam.

NON SATISFACIT 2. Quia scientia simplicis intelligentiæ de possibilitate Angelica, est practica, & tamen pro objecto non habet compositionem materiae cum forma, hanc enim excludit spiritualitas Angeli. E contra etiam practica scientia resolvitur in sua principia, & tamen adhuc est practica. Imò & omnis cognitio mechanica resolvitur in principia artis, quæ resolutio facta ab ipsamet arte, non arguit in illa ipsa speculationem.

NON SATISFACIT 3. Quia non repugnat importari à notitia speculativa compositionem cum materia & forma, & aliquid practicum resolvere conclusionem practicam, in principia